

Τρία μονόπρακτα

ΤΡΙΑ μονόπρακτα νέων και πρωτοφανέρωτων συγγραφέων στο δεύτερο πρόγραμμα του «Πειραματικού Θεάτρου» της Μαριέττας Ριάλλη: «Η Έκπληξη» του Χαρ. Τσικληρόπουλου με σκηνοθεσία Κ. Ζώνη, «Η λύτρωση» του Ντίνου Ταξιάρχη με σκηνοθεσία Μ. Παπανικολάου και «Οι σχεδίες» της Μαρίνας Λαμπαδιού, με σκηνοθεσία Βασ. Ρίτσου.

ΕΥΘΥΝΗ και διέξοδος για τους νέους, είναι το έμβλημα που χρησιμοποίησε η Μαριέττα Ριάλλη για να χαρακτηρίσει τον σκοπό του Πειραματικού Θεάτρου της. Με άλλα λόγια, παρέχει την φιλοξενία στους νέους, φθάει ναχούν στο χέρι τους το υπέθυνο διαδρατήριο που άσφαλώς κάποιος θα έλεγχε στην εισόδο.

Οι προϋποθέσεις, όμως, αυτές, δεν απαλλάσσουν τους συγγραφείς από την εθύνή τους με βάση τον επιδιωκόμενο σκοπό τους. Ποιός είναι αυτός; Να μας δείξουν κάτι το καινούργιο, έστω και με πειραματική αμφιβολία; Να φέρουν ένα μήνυμα; Να διαπιστώσουν μία κατάσταση; ή να μιμηθούν το λεγόμενο πρωτοποριακό θέατρο;

Στά δύο πρώτα από τα τέσσερα έργα δεν μας έδωσαν καμμία απάντηση τα τρία μονόπρακτα. Όσο για την τελευταία έρωτηση, ή απάντηση θα έπρεπε να είναι αρνητική γιατί κατά βάση οι «πρωτοποριακοί» είναι και πρέπει να είναι ανεπανόλητοι. Άλλος ο 'Ιονέσκι, άλλος ο Μπέκετ, ο 'Αντόνιο, ο Πίντερ, ο Κόπτε ή ο 'Αρμπάκ. Άνόμοιοι μεταξύ τους και

κανένας δεν σκέφθηκε να τους μιμηθεί γιατί τούτο θα ήταν μία πλαστογραφημένη αντίγραφή και μία άρνητική για τον εαυτό του δημολογία του συγγραφέα.

Μένει το τρίτο έρωτημα. Και νομίζω πως μόνο σ' αυτό δοκίμασαν ν' απαντήσουν οι τρεις νέοι συγγραφείς χωρίς, ο πρώτος και ο τρίτος απ' αυτούς, να παραλείψουν να μας υπενθυμίσουν το «Περιμένοντας τον Γκοντό» και το «Ω, οι εύτυχισμένες ημέρες». Όχι, βέβαια, λόγω επικαιρότητας Μπέκετ.

Άλλ' άς δούμε τις διαπιστώσεις. Δεν έχουμε δικαίωμα να τις αμφισβητήσουμε. Παραδεχόμενα την ειλικρίνεια των συγγραφέων και την ικανότητα επιλογής κεντρικών θεμάτων. Άλλα στην περίπτωση αυτή είναι πολύ αποκαρδιωτικό το να μας βρουν πως οι προδραματισμοί των νέων κινούνται αποκλειστικά στην περιοχή της αδράνειας, της άγωνίας, του αδιέξοδου, της νεκρώσης, της απελπισίας. Άν τώρα κοιτάξουμε την διατύπωση και την εκφραστικότητα των προδραματισμών καταστάσεων, διαπιστώνουμε πως και οι τρεις συγγραφείς έχουν ικανότητες και στοχαστικές ή έκφραστικές, αδιάφορο αν δεν βαθαίνουν στην αιτιολογία ή δεν ενδιαφέρονται για την κάθαρση. Άπο την άποψη αυτή το τρίτο από τα μονόπρακτα είναι το περισσότερο λυρικό, αλλά και το περισσότερο βερμπλιστικό, πράγμα που είναι εις βάρος του θεατρικού ενδιαφέροντος. Κι' εδώ πρέπει να δοθεί ιδιαιτέρη προσοχή στο ότι άλλες είναι οι απαιτήσεις του θεατρικού έργου από μία αφηγηματική ή λυρική πρόζα.

Πιοσσότερο μέσα στη θεατρική μορφή νομίζω πως ήταν ο μονόλογος του Ντίνου Ταξιάρχη. Έστω κι' αν ήταν μονοπρόσωπος. Θυμίζει στί-

Τού κ. "Αγγελου Δόξα

χους από το «Βρέφος νεογέννητο» (Γκριζες ώρες):

«Βρέφος νεογέννητο
στο λίκνο σέ κοιτάζω...
Κι' είμαι όλος τούφεις
για την πράξη των γονιών σου
Κι' είμαι όλος οίχτο
που στην ξόβεργα πιασμένο
της ζωής σε βλέπω,
σαν ανύποπτο πουλάκι».

Ό ο συγγραφέας έχει πιάσει στο καιρίο σημείο την δραματικότητα αυτή, με την πικρή βιοματική εμπειρία του πατέρα που ή στοργή του για το μέλλον του παιδιού του ξεπερνά το παρόν και τον φέρνει στην απόφαση ν' ανταλλάξει όριστικά το παιδί του από τα μελλοντικά βάσανα της ζωής. Τόσο ή σκηνοθεσία του Μιχ. Παπανικολάου που διασκέδασε την μονοτονία του μονόλογου, όσο και οι δραματικές εξάρσεις και πτώσεις του Γιώργου Καζή στον ρόλο του πατέρα, συνέβαλαν εξ ίσου στην αξιοποίηση του έργου.

Από τους ήθοποιους των δύο άλλων μονόπρακτων, αξιόλογα ανταποκρίθηκαν στο ρόλο τους οι: Άλξης Γεωργίου, Ρίτα Λαμπρινού, Γιάννης Ροκάκης, Έλπίδα Μπραουνδάκη, Γιάννης Σανθουγιώργης και Ι. Διαίτερα ή Έρση Μαλικιένζου στο τελευταίο μονόπρακτο.

Ο ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ πρωτοποριακός συγγραφέας Μάρτ Κρόουλεϋ, όταν ρωτήθηκε τι θέλει να δείξει με το έργο του «Τα παιδιά της παρέας» (που τώρα παίζεται και στο Παρίσι), απάντησε: «Την μοναξιά των

νέων της εποχής μας και την απόφαση της αυτοκαταστροφής τους». Να βέλουν κάτι τέτοιο να δείξουν κι οι δικόι μας νέοι συγγραφείς; Άντιθέτως, όταν τώρα τελευταία το γαλλικό «Έξπρες» έκανε μία μεγάλη έρευνα ανάμεσα στη γαλλική νεότητα, έπληρε τις ακόλουθες απαντήσεις: Στην έρωτηση, είσθε εύτυχής; 350)ο απάντησαν «πολύ», 540)ο «άρκετά», 90)ο «καθόλου» και 20)ο «αδιάφορο». Στην έρωτηση, τι είναι πιο ενδιαφέρον για να κάνω, κανένας εύτυχής; 980)ο απάντησαν «να κάνω μία δουλειά που νά'μ' άρση και νά'μ' ικανοποιή». Άγασπτε πολύ τις διασκεδάσεις; Έπιθυμείτε το γάμο; Στο πρώτο απάντησαν καταφατικά 690)ο και στο δεύτερο 390)ο. Στις έρωτήσεις: Μισώτε έλεύθεροσ απέναντι στους γονείς σας κι' απέναντι στις έρωτικές σας σχέσεις; 850)ο απάντησαν «ναί» στο πρώτο και 780)ο «ναί» στο δεύτερο. Στην έρωτηση, ή γενιά σας θα είναι διαφορετική από την γενιά των γονιών σας; 920)ο απάντησαν «πολύ διαφορετική».

Οι νέοι της Γαλλίας που έδωσαν αυτές τις απαντήσεις είναι άσφαλώς διαφορετικοί από τους νέους που περιγράφει ο Άμερικανός συγγραφέας. Κι' έπίσης διαφορετικοί από τους τελευταίους είναι οι σύγχρονοι νέοι, συμπατριώτες του Γάλλου συγγραφέα Σωβαδόν, παρ' όλη την χιομοιοριστική ήπτικότητα με την όποιαν τους παρουσιάζει στο έργο του «Τσάο» (που παίζεται στο θέατρο Κώστα Μουσουρήν).

Έχω την έντύπωση πως πλησιέστερα προς τους στόχους της γαλλικής νεότητας θα είναι και οι στόχοι της δικής μας νεότητας: Δουλειά, αίσιοδοξία, έλευθερία, χάρα. Και όχι: Μοναξιά, αδράνεια, άγχος, άπελπισία...

ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΞΑΣ